

ГРУНТ ТҮГОНЛАРДА ФИЛЬТРАЦИЯГА ҚАРШИ ЭЛЕМЕНТЛАР

Марузачи:

т.ф.н. Ф. Гаппаров

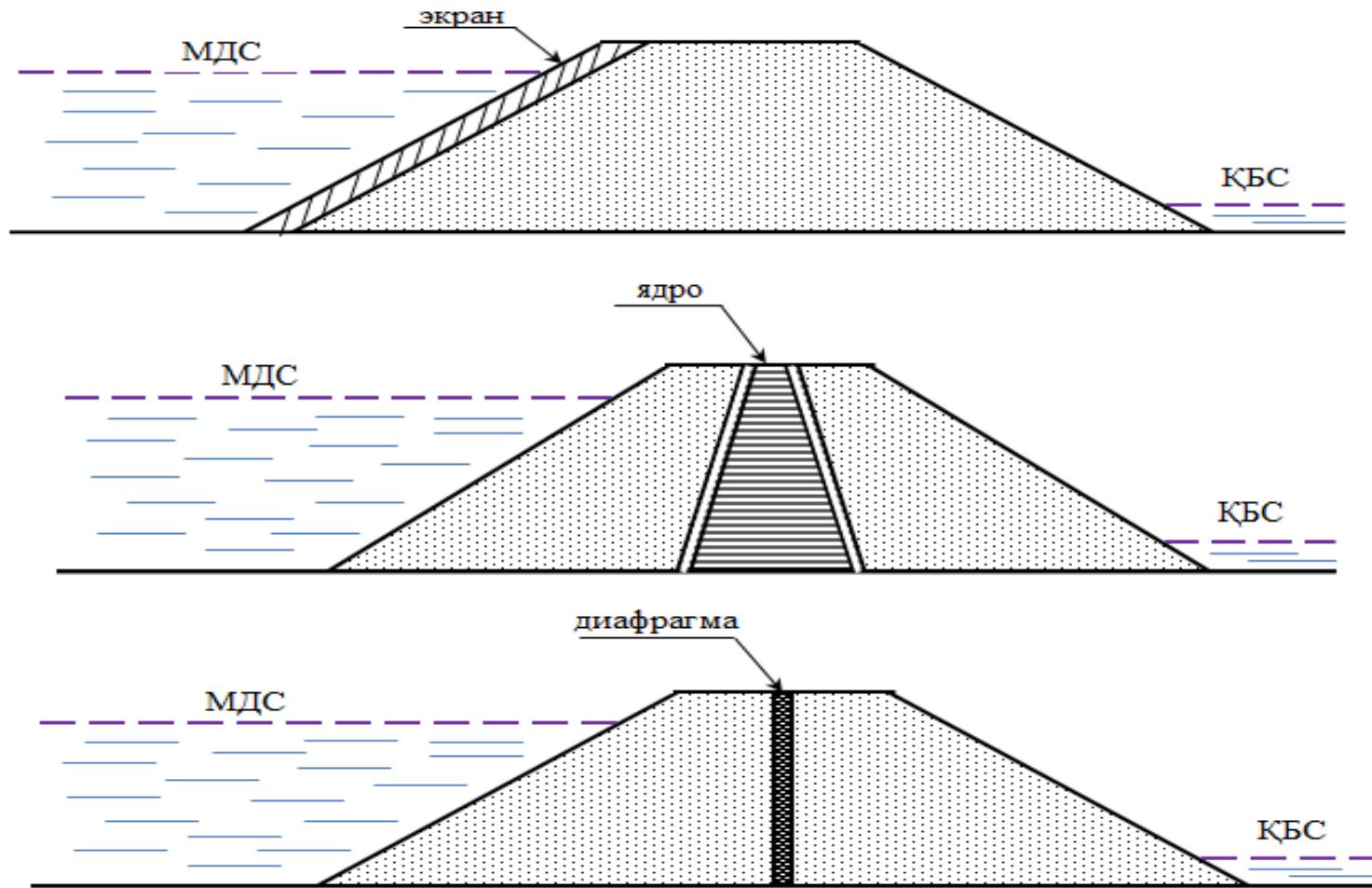
Тупроқ түғонларда фильтрацияга қарши элементларни қўллашдан асосий мақсад қуидагилардан иборат:

Иншоотдан бўлаётган фильтрация сарфини камайтириш

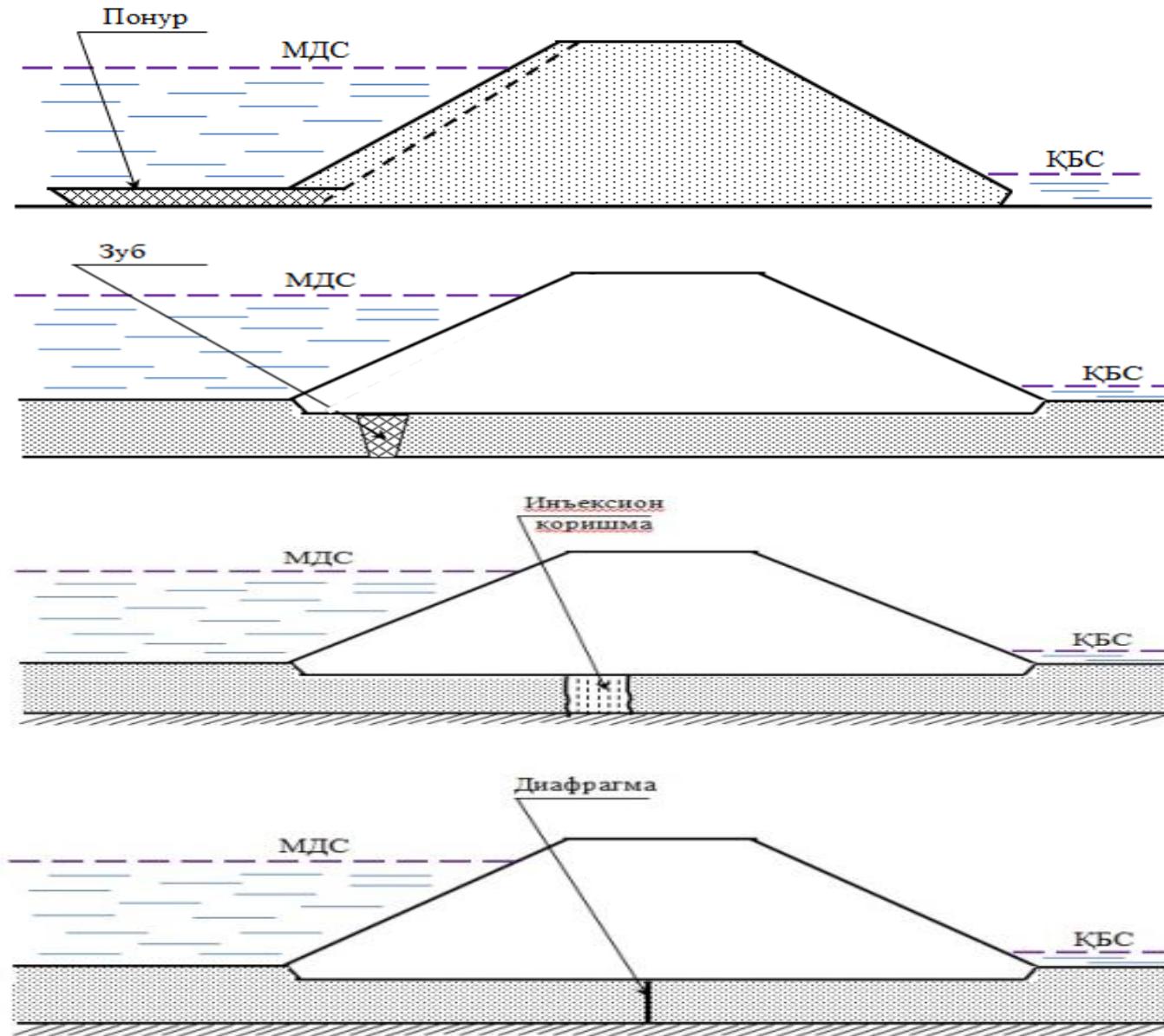
Тўғон танаси грунтларини фильтрацион деформатциясини камайтириш учун фильтрацион оқим нишаблигини пасайтириш

Пастки қиялик мустаҳкамлигини ошириш ва грунтларни музлашдан сақлаш учун депрессия чизигини пасайтириш

ГРУНТЛИ ТҮФОНЛАР ТАНАСИДА ФИЛЬТРАЦИЯГА ҚАРШИ ҚҰЛЛАНИЛАДИГАН ЭЛЕМЕНТЛАР

ГРУНТЛИ ТҮГОНЛАР АСОСИДА ФИЛЬТРАЦИЯГА ҚАРШИ ҚҰЛЛАНИЛАДИГАН ЭЛЕМЕНТЛАР

Фильтрацияга қарши қўлланиладиган элементлар грунтдан ва грунт бўлмаган материаллардан қурилиши мумкин

- Грунтли
- Ядро ва экранлар кумоқ тупроқ (суглинка), гил тупроқ, гил тупроқ билан цемент аралаштирилган ҳолда;
- Понур ҳам шундай материаллардан қурилиши мумкин бунда, понур қалинлиги 0,5 м дан кам бўлмаслиги лозим;
- Грунт бўлмаган
- ядрони инекциялашда қум-цемент аралашмаси, полимер суюклиги, глинополимер ва ҳ.;
- Экранда полиэтилен пленкалар, асфальтбетонлар габионли материаллар ва ҳ. (полиэтилен пленкалар қалинлиги 0,2-0,5 мм бўлиши лозим).

Бу усуллардан фойдаланишда ҳар бирини иқтисодий самарадорлигини, мустаҳкамлигини ва қўлланилаётган жойнинг рельефини ҳисобга олиш муҳимлиги билан ажralиб туради. Бундан ташқари иншоотларга қўйиладиган асосий талаблардан бири уларнинг арzonлиги ва жойларда мавжуд бўлган маҳаллий қурилиш материалларидан кенг миқиёсда қўллаш зарурлигидир.

Сув омборларидан фойдаланиш даврида ҳар хил омиллар таъсирида иншоотларда ўзгаришлар бўлганлиги каби тупроқ тўғонлардаги фильтрацияга қарши элементларда ҳам ўзгаришлар содир бўлади.

ер қимирлаши, давул шамоли, фавқулоддаги сел тошқинлар, ҳарорат ўзгариши ва ҳ.

Чўкишлар, ёриқлар, механик, кимёвий суффозиялар ёки бошқа деформациялар

Фильтрацияга қарши элементларни таъмирлаш ишларини бажаришда грунтга инъекция қилинади; полимер плёнка ётқизилади; шпонка қилинади; ювиб қум киритилади; очиш йўли билан таъмирлаш ўтказилади.

Фильтрацияга қарши элементларни таъмирлаш

- Фильтрацияга карши элементларни (ядро, тиш, понур, диафрагма ва х.) инъекциялашда грунт ёриқлари ва ғоввакларини зич тўлдирувчи аралашмалар махсус насос қурилмалари билан босим остида бир ёки бир неча қатор бургуланган скважиналар орқали юборилади.
- цементация қилишда:
 - цементли - қумли, $\text{Ц}/\text{К} = 0,5...4$ нисбат билан;
 - цементли - глина қумли, $(\text{Г}+\text{К})/\text{Ц} = 0,5...15$;
 - цементли - глинали, $\text{Г}/\text{Ц} = 0,5...10$.
- Полимер плёнкали материаллар қўлланилиб экранни юқори қисмини таъмирлаш ишларини бажаришда сув омборидаги сув сатҳи пасайтирилади, юқори қияликнинг устки қатлами олиб қўйилади, полимер материаллардан экран ётқизилади, кейин унинг устига юқори сифатли грунт тўкиб юкланма қўйилади. Полиэтилен пленкалар қалинлиги 0,2-0,5 мм, ҳимоя қатлами эса 0,4..0,5 м бўлади.

Ёзёвонда курилган сув омбори тупроқ дамбаси химоя ишларида габиондан фойдаланилган. Габион учун “Дойч кабел” корхонасида ишлаб чиқарилган метал сеткалардан ишлатилган. Тўқилган сетка эни 2 м. Узунлиги 19 м рулон шаклида ва 2х6 м ўлчамда алоҳида габион секцияси шаклида жойига етказиб берилмоқда. тупроқ туғон нишаблиги 1:4, Жойида эса тұғон дамбасига Германияда ишлаб чиқарилган “Геотекстил” материалы устига химоя учун габион ишлатилмоқда.

